

52362201: สาขาวิชาการจัดการทางเภสัชกรรม

คำสำคัญ: อาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

วิมล เกษสัมมะ: แนวทางการดำเนินงานเฝ้าระวังอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเครือข่ายโรงพยาบาลวชิรบรรมี จังหวัดพิจิตร. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ญญ.อ.ดร.วารณี บุญช่วยเหลือ. 114 หน้า.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การเฝ้าระวังอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา (ADR) และหาแนวทางการดำเนินงานเฝ้าระวังอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ในเครือข่ายโรงพยาบาลวชิรบรรมี จังหวัดพิจิตร โดยศึกษาสถานการณ์การเฝ้าระวัง ADR ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของรพ.สต. 7 แห่งในเครือข่ายโรงพยาบาลวชิรบรรมี ความพร้อมในการดำเนินงานเฝ้าระวัง ADR โดยเก็บข้อมูลในเดือนธันวาคม 2556 – มกราคม 2557 และความรู้เกี่ยวกับ ADR และความคิดเห็นต่อการเฝ้าระวัง ADR ในกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอวชิรบรรมี จังหวัดพิจิตร 440 คน และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในรพ.สต. 25 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามในเดือนธันวาคม 2556 – มกราคม 2557 จากข้อมูลสถานการณ์การเฝ้าระวัง ADR ที่ได้ นำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำแนวทางการดำเนินงานเฝ้าระวัง ADR ของรพ.สต.และจัดประชุมร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเฝ้าระวัง ADR ในแต่ละรพ.สต.และเภสัชกร โรงพยาบาลวชิรบรรมี ในเดือนมกราคม 2557 เพื่อนำเสนอและขอข้อเสนอแนะเพื่อให้ได้แนวทางการดำเนินงานเฝ้าระวัง ADR ของรพ.สต.ที่เหมาะสม

ผลของสถานการณ์พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มารับบริการจำนวน 440 คน เคยเกิด ADR ร้อยละ 5.45 โดยส่วนใหญ่เป็นยาปฏิชีวนะกลุ่มเพนิซิลลิน (ร้อยละ 24) กลุ่มตัวอย่างไม่สามารถจดจำชื่อยาที่แพ้ได้ (ร้อยละ 27.02) พบแพ้ยาเพียงร้อยละ 50 ของผู้ที่เคยได้รับบัตรแพ้ยา ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับ ADR เท่ากับ 7.09 จาก 10 คะแนน ในส่วนของเจ้าหน้าที่ของรพ.สต. จำนวน 25 คน พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับ ADR เท่ากับ 8 จาก 10 คะแนน ผลการประเมินความพร้อมในการจัดระบบเฝ้าระวัง ADR ในรพ.สต.ทั้ง 7 แห่ง พบว่ามีการดำเนินงานในบางด้าน เช่น มีการกำหนดรายการยาที่ต้องเฝ้าระวังความปลอดภัยในการใช้ยา การกำหนดให้การเกิด ADR เป็นเหตุการณ์ที่ต้องเฝ้าระวังของโรงพยาบาลและเมื่อสงสัยว่าผู้ป่วยเกิด ADR เภสัชกรต้องดำเนินการซักประวัติ ประเมินผล และออกบัตรแพ้ยา/บัตรเตือนเรื่องยา ในการจัดทำแนวทางการดำเนินงานเฝ้าระวัง ADR สรุปได้ว่า ควรมีการเฝ้าระวัง ADR ในทุกจุดบริการตรวจรักษา ควรมีการบันทึกประวัติ ADR ในแฟ้มประวัติผู้ป่วย ควรมีการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยเตือนประวัติ ADR ควรมีการเชื่อมโยงข้อมูล ADR ระหว่างโรงพยาบาลในเครือข่าย โดยมีเภสัชกรเป็นผู้ประสานงาน

สาขาวิชาการจัดการทางเภสัชกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2556

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ .....

52362201:MAJOR: PHARMACY MANAGEMENT

KEY WORDS: ADVERSE DRUG REACTION (ADR)/PRIMARY HEALTH CARE UNIT (PCU)

WIMON KETSAMMA: GUIDELINE FOR ADVERSE DRUG REACTION SURVEILLANCE IN PRIMARY HEALTH CARE UNIT OF WACHIRABARAMEE HOSPITAL NETWORK, PICHIT. THESIS ADVISOR: WARANEEBUNCHUAILUA,Ph.D. 114pp.

This research aimed to study a situation of adverse drug reaction (ADR) surveillance and establish guideline for ADR surveillance in Primary Health Care Units (PCUs) of Wachirabaramее hospital network, Pichit. The situation of ADR surveillance, including information of PCUs, readiness for ADR surveillance, knowledge about ADR and opinions on ADR surveillance of people in Wachirabaramее district and PCU officers from 7 PCUs, was conducted during December 2013 to January 2014. Data from 440 people and 25 PCU officers were collected through interview and self-administered questionnaire, respectively. To establish the guideline for ADR surveillance, data from the situation were analyzed and presented at the stakeholder meeting in January 2014.

Results of the situation of ADR surveillance showed that people experienced ADR for 5.45%. Penicillin group was the most common cause of ADR (24%). There were 27% of samples remember their allergic drug name and 50% of ADR card holders carry on their cards. Mean score of ADR knowledge was 7.09 out of 10. For PCU officers, mean score of ADR knowledge was 8 out of 10. All PCUs have performed some tasks for ADR surveillance. Results of guideline for ADR surveillance showed the ADR surveillance should be done in every service points, include ADR experience in patient profile, use computer software to alert ADR history, create ADR data network between PCUs and hospital coordinated by pharmacist.

Program of Pharmacy Management Graduate

Student's signature .....

Thesis Advisor's signature .....

School, Silpakorn University

Academic Year 2013

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ภาญ.อ.ดร.วารณี บุญช่วยเหลือ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ที่ให้คำปรึกษาอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณ ภาญ.อ.ดร.นันทวรรณ กิตติกรรมากรณ์ และภาญ.รุ่งลักษณ์ คิคเกื้อการุณ ที่
กรุณาช่วยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือให้มีความถูกต้อง
สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ ภก.สันทัต ทองงามดี ภก.รัชภูมิ เมืองแก้ว ภาญ.อรนุช แจ่มดี และเจ้าหน้าที่ใน
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเครือข่ายโรงพยาบาลฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา และผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน
ที่ให้ความสะดวกในการเก็บข้อมูลและให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบคุณ ครอบครัวที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือห่วงใย และให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา
จนประสบความสำเร็จในครั้งนี้

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการสนับสนุนบางส่วนจากคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร